

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

43. TÝDEN (19.10.2026)

Kamil Holý a Kateřina Kovaříková

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

V chladném počasí zůstávají aktivní mšice, které stále naletují do porostů a rozšiřují kolonie zejména na brukvovité zelenině a špenátu. Lokální škody na podzemních částech rostlin mohou způsobit housenky osenic, které stále kladou (rozvleklý vývoj). Migruje molice vlašovičnicková, dospělci se mohou objevit i v dříve nenapadených porostech. Na cibuli zůstávají třásněnky, ale v chladném počasí je přilet nových jedinců omezen. Na listech různých druhů mohou škodit polyfágní housenky můr. Ostatní škůdci se snižující se teplotou omezují aktivitu i škodlivost.

Brukvovitá zelenina - v některých porostech se může přemnožit mšice zelná, případně m. broskvoňová, které pokračují v migraci i množení. Na hlávkové kapustě i dalších druzích se může objevit molice přeletující z napadených porostů k přezimování. Na listech zůstávají otvory po žíru housenek bělásků a můr, ale většina již dokončila vývoj a zakuklila se. V hlávkách zelí mohou přežívat třásněnky.

Ostatní zelenina - v některých porostech cibule zůstávají třásněnky. Na špenátu jsou mšice, které při vyšším počtu mohou vadit zákazníkům (vada vzhledu). Listy špenátu jsou i s otvory po žíru housenek, které se většinou kuklí. Celer a další podzemní druhy zelenin mohou poškodit housenky osenic a drátovci.

Riziková: mšice, molice, housenky, zápředníci, osenice, drátovci, třásněnky aj.

Mšice a otvory po žíru housenek na špenátu

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- na sledovaných lokalitách výskyt minimální.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Mšice zelná

- přilet a růst kolonií pokračuje, bez pravidelného opakování postřiků se mohou rychle přemnožit. V tomto týdnu nejvýznamnější škůdce.

Monitoring - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách. Tvoří různě velké kolonie pokryté šedým, voskovým povlakem, po kterém může přípravek stékat - bez kvalitního smáčedla nemusí účinkovat.

Ochrana - početnost užitečných organismů malá, za nízkých teplot regulace nedostatečná, bez postřiků se kolonie rozrůstají. Kontinuální přilet nových samic může vzbuzovat zdání neúčinnosti přípravků (rezistence), ale chyba je buď v dlouhém intervalu mezi postřiky nebo nekvalitní aplikaci.

Molice vlašovičnicková

- v zamořených porostech početnost stále vysoká, při přeletu na zimní hostitele může napadnout i dříve čisté porosty.

Monitoring - všechna stádia na spodní straně listů, pupária před líhnutím tmavá.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Ošetření v závislosti na početnosti dospělců a jednotlivých vývojových stádií.

Housenky mûr a bělásků

- na sledovaných lokalitách už pouze starší požerky, většina housenek dokončila vývoj a zakuklila se.

Monitoring - v listech různě velké otvory, housenky ukryté na spodní straně listů, zbarvení většinou s převahou zelené barvy - splývají s listy. Malé instary se mohou zaměnit za housenky zápředníčků.

Ochrana - na malé housenky, před poškozením listů. Účinnost na starší housenky je dobrá, podmínkou je dobré ošetření celé rostliny.

Zápředníček polní

- do feromonových lapáků nálety nulové, housenky vzácné.

Monitoring - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Osenice polní

- pokračuje let dospělců i kladení, mladé housenky zůstanou na poli do jara. Výskyt byl rozvleklý, stále mohou škodit housenky z předchozího období. V oblastech s pravidelnou škodlivostí monitorovat výskyt housenek.

Monitoring - housenky většinou ukryté v půdě v okolí rostliny nebo v paždí listů, žír v noci. Přítomnost se pozná podle požerků, na celeru např. požrané dolní části řapíků. Přemnožení je většinou lokální - monitorovat na více místech - transekt napříč polem.

Ochrana - ošetření proti nejmladším housenkám, které žerou na nadzemních částech. Starší housenky zůstávají trvale

v půdě - ochrana nefunguje. Housenky jsou aktivní v noci - postřik navečer nebo v nočních hodinách.

Třásněnky

- početnost třásněnek v cibuli odlišná dle místa a ošetření, některé porosty bez třásněnek, v jiných dospělci i nymfy.

Monitoring - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - vzešlé porosty jsou k výskytu třásněnek tolerantnější, ochranu provádět až při poškození listů sáním.

Drátovci - larvy kovaříků

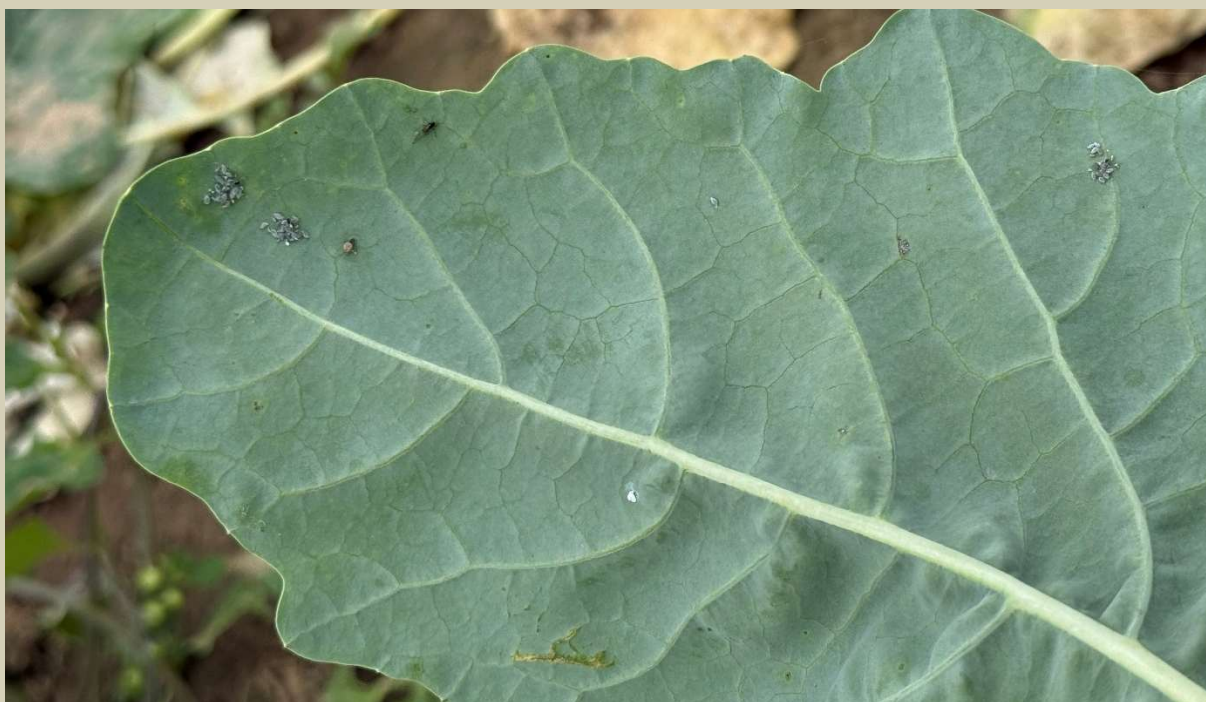
- s poklesem teplot se bude aktivita/škodlivost snižovat.

Monitoring - sledovat poškození podzemních orgánů + počet larev v okolí konzumních částí.

Ochrana - nejvíce poškozené části pozemků sklídit co nejdříve. Čím déle zůstanou např. brambory na pozemku, tím vyšší bude poškození. Za sucha škody vyšší.

Užitečné organismy

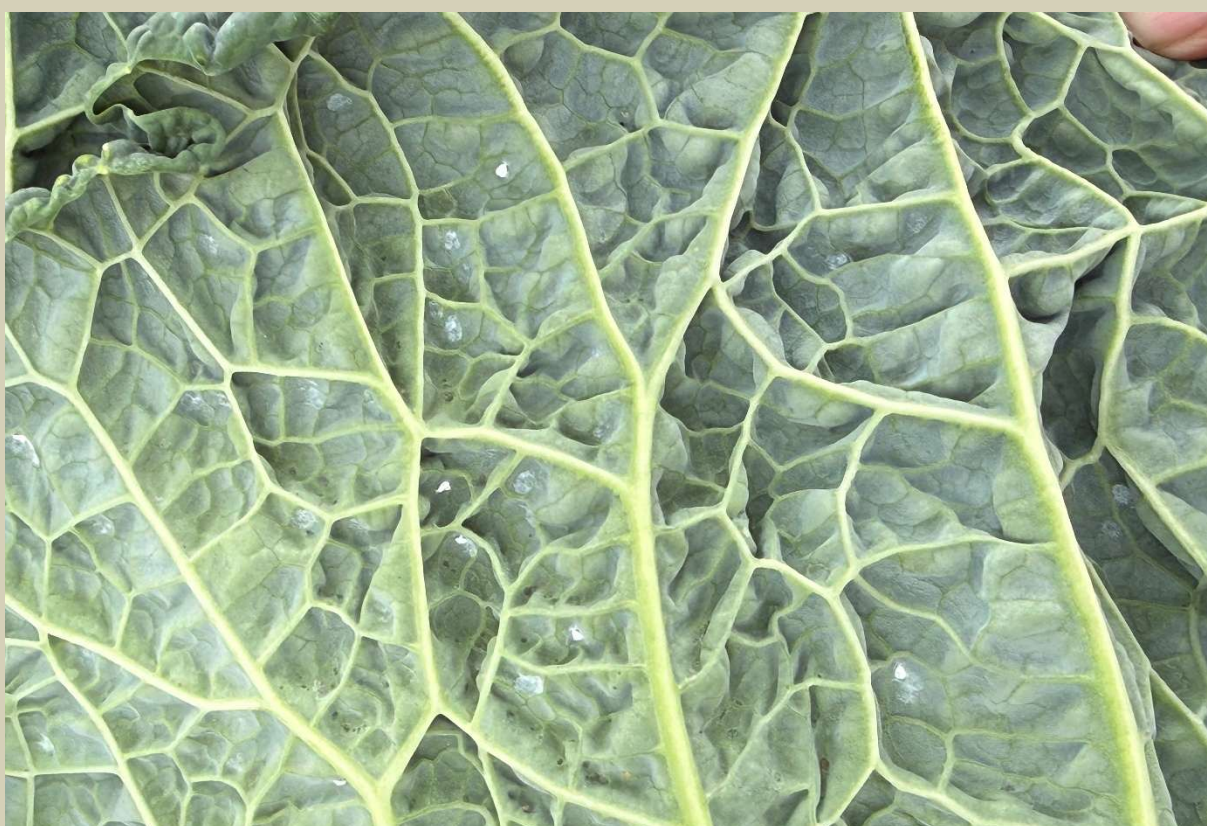
- početnost nízká, většinou nestačí k redukci populací mšic. Na špenátu i dalších plodinách může přítomnost larev a kulek predátorů vadit zákazníkům (přítomnost hmyzu).

Mšice zelná - v některých porostech se rychle množí

Kolonie mšice zelné

Dospělci molic mohou obsadit dříve čisté porosty - přeletují na zimní hostitele

Na okrajích škodí hraboši

Dospělec mšicomara

Otvory po žíru housenek můr

Let i kladení osenice polní pokračuje